

AARDRIJKSKUNDIG

17 8068/3

WOORDENBOEK

DER

NEDERLANDEN,

BEEENGEBRAGT

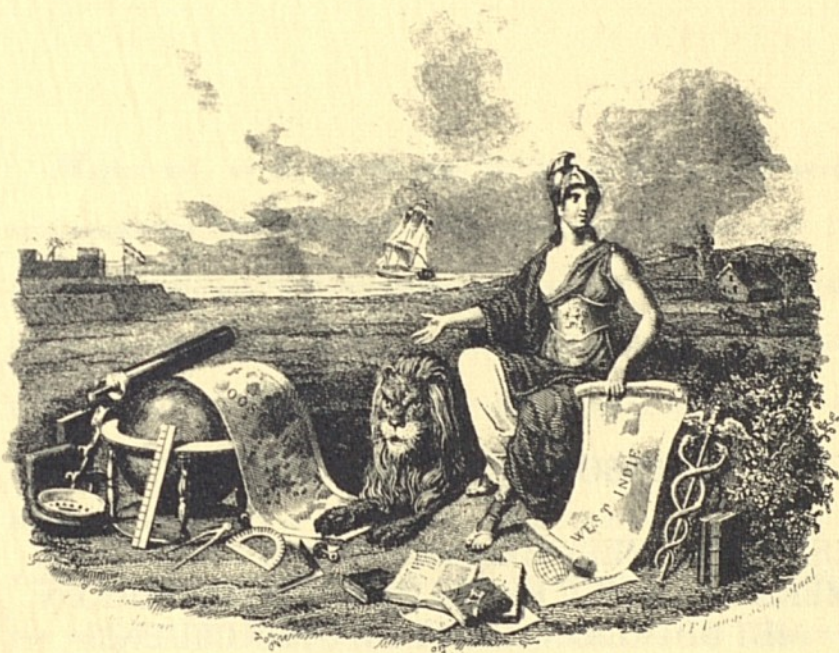
DOOR

A. J. van der Aa,

onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden.

DERDE DEEL.

CEN D.

Te Gorinchem, bij
JACOBUS NOORDUYN.

1841.

Het zware muurwerk van dit huis is, in de jaren 1672 en 1702, door de Fransen zeer beschadigd. Een gedeelte daarvan is tot eene woning van den Heer der heerl. ingerigt.

Een der voormalige Heeren, Roomsgezind zijnde, had een eigen Priester op het huis, dien hij in eenen ruimen, overwelfden kelder de dienst liet doen, welke kelder, naar men wil, wel 800 menschen bevatten kon.

Thans wordt dit huis in eigendom bezeten door den eigenaar der heerl. Doddendaal.

DODDINGABUREN, huurs., prov. *Friesland*, kw. *Zevenwouden*, griet. *Stellingwerf-Westende*. Zie *DEDDINGABUURT*.

DODDINGAWERSTAL, griet., prov. *Friesland*. Zie *DONIAWERSTAL*.

DODE, riv. in *Oost-Indië*, op de Westkust van het *Sundasche eil. Sumatra*, die met eene noordwestelijke strekking in de *Indische zee* uitloopt.

DODEWAARD, gem., in de *Neder-Betuwe*, prov. *Gelderland*, distr. *Nijmegen*, kw., arr. en kant. *Tiel* (6 k. d., 24 m. k., 9 s. d.); palende N. aan de gem. *Kesteren*, O. aan *Valburg*, Z. aan de *Waal*, W. aan *Echteld*.

Deze gem. bevat de d. *Dodewaard* en *Hien*; ook lagen daarin vroeger de sloten *Dodewaard* en de *Snor*, alsmede gedeeltelijk het landgoed *Appelenburg*, welke thans alle drie gesloopt zijn. Zij beslaat eene oppervlakte van 1716 bund., telt 215 h., bewoond door 235 huisgez., uitmakende eene bevolking van ongeveer 1400 inw., die meest hun bestaan vinden in den landbouw. Men vindt er binnendijks goed bouw- en weiland en buitendijks beste uiterwaarden.

De Herv., die hier ongeveer 1500 in getal zijn, maken de gem. van *Hien-en-Dodewaard* uit, welke in deze burgerlijke gem. 2 kerken heeft, als: eene te *Dodewaard* en eene te *Hien*.

De R. K., van welke men er 120 aantreft, onder welke 40 Communicanten, behooren tot de stat. van *Hervelt*.

De Evang. Luth., van welke hier slechts weinige gevonden worden, behooren tot de gem. van *Tiel*.

De Israëlit. van welke men er een tiental heeft, behooren tot de ring-synagoge van *Tiel*.

Men heeft in deze gem. eene school, welke gemiddeld door een getal van 80 leerlingen bezocht wordt.

Het d. *DODEWAARD*, oudtijds *DODEWEERD* of *DODEWERT*, verkeerdelijk wel eens *DAUDEWEERD* of *DODOWIERT* gespeld, in de wandeling veelal *DOOIJEWAARD* geheeten, ligt 5 u. W. van *Nijmegen*, 3 u. O. van *Tiel*, aan den *Waldijk*, op 51° 54' 22" N. B., 25° 19' 1" O. L. Het zou, volgens sommigen, even als het schuins daar tegen over gelegen *Doddendaal*, zijnen naam ontleenen van *Dodo*, wiens eigendom deze waard zoude geweest zijn, en zou, naar het gevoelen, gelijk andere plaatsen in deze streken, verschuldigd wezen aan de Anglo-Saksen, die in de vijfde eeuw van hier naar *Brittannië* moeten zijn overgestoken, en daar ook eene plaats den naam *Dodesdorp* gegeven hebben. Ons schijnt het beter den naam van *DODEWAARD* en *Doddendaal* toe te schrijven aan eene aanzienlijke begraafplaats, alhier vroeger aanwezig.

REINALD I, Graaf van *Gelder*, noemt het in zijnen open brief van het jaar 1313 een dorpje, op eene, lage; onveilige en zeer volke-looze plaats, niet ver van *Arnhem* gelegen.

De Herv., die hier wonen, behooren tot de gem. van *Hien-en-Dodewaard*, en hebben hier eene nette kerk, met een oud torentje.

Deze kerk was uit zonderlinge brokstukken van oude dnif- en marmersteen zamengesteld, doch thans is zij vernieuwd en gedeeltelijk overgewit. Zij staat zoo dicht aan den Waaldijk, welke hier geen voorland heeft, dat er maar een rijtuig te gelijk tusschen haar en derivier door kan. Zij was vóór de Hervorming eene parochiekerk, waarin bovendien aan St. Nicolaasaltaar eene vicarij gesticht was. Aldaar werd oudtijds een heilig kruis bewaard, dat ook wegens zijne kostbaarheid vermaard was; doch dit kruis is later overgebracht naar de St. Walburgskerk te Arnhem; terwijl ook de parochiekerk van DODEWAARD, op verzoek van GUIDO, Bisschop van Utrecht en met toestemming van Graaf REINALD, in de gezegde St. Walburgskerk is ingelijfd. Ook werd aan het kapittel van St. Walburg het regt van voorstelling van den Pastoor gegeven, hetwelk tot dus verre den Graaf toegekomen had. In den muur van den kerk-toren is onder de galmgaten een overoude steen vastgemetseld, welke eenig beeldhouwwerk vertoont, waarbij het volgende grafschrift te lezen is:

M TRAIANIVC
GVMATTIVS GAI
SIONIS FVETALAE
AFROR T P I

hetwelk met afgebroken letters beteekent: MARCUS TRAJANUS IUGGUMATTIUS GAISIONIS Filius VETERANUS ALAE AFRORUM Titulum (VEL Testamento) Poni Iussit; d. i.: MARCUS TRAJANUS IUGGUMATTIUS, zoon van GAISIO, oud Krijgs-overste der Afrikaansche ruiterbende, heeft zelf, bij uitersten wil, gelast, dit gedenkteeken op te rigten.

Men vindt te DODEWAARD ook nog een oud Tiendhuis, merkwaardig om zijnen bouwtrant en de met antieke wapens beschilderde glazen.

DODEWAARD (SLOT-VAN-), SLOT-VAN-DODEWAERT of SLOT-VAN-DODEWAART, voorm. adell. h. in de *Neder-Betuwe*, prov. *Gelderland*, distr. en $2\frac{1}{2}$ u. W. van *Nijmegen*, $2\frac{1}{2}$ u. O. ten N. van *Tiel*, gem. en $\frac{1}{4}$ u. N. W. van *Dodewaard*, thans verbouwd tot eene boerenwoning.

DODINGA, state, prov. *Friesland*. Zie DOTINGA.

DODINGHEM, d., prov. *Friesland*. Zie DONGJEM.

DODINGWERFSTAL, griet., prov. *Friesland*. Zie DONIAWERSTAL.

DODOGHEMABUREN, Friesche naam van het d. *Dedgum*, prov. *Friesland*, kw. *Westergoo*, griet. *Wonseradeel*. Zie DEDGUM.

DOEA-BELAS-KOTA, distr. in *Oost-Indië*, op het *Sundasche eil. Sumatra*, aan de westkust van dat eil., tusschen de Serawi en de Bengkoelen.

DOEDELZAKSKREEK, watertje in *Nederlands-Guiana*, kol. *Suriname*. Zij ontstaat ten O. van de Saramacca, en ontlast zich, met eenen noordoostelijken loop, boven de verl. plant. Gloria, in de Taywacourakreek, een tak van de Parakreek. Aan deze kreek ligt de verl. plant. Waakzaamheid.

DOEDTPOLDER, pold. in den *Ablasserwaard*, prov. *Zuid-Holland*. Zie DOETSCHEPOLDER.

DOEFIN, landschap in *Oost-Indië*, op het *Sundasche eil. Borneo*, in het zuidelijk gedeelte van dit eil.

Dit landschap is in 1817 door den Vorst van Banjermasing voor de helft aan het Nederlandsche Gouvernement afgestaan.

DOEKATI, d. in *Oost-Indië*, op het *Sundasche eil. Java*, resid. *Soerakarta*.

DOEKO, oud d. in *Oost-Indië*, op het *Sundasche eil. Java*, ads. resid. en dist. *Krawang*.

AARDRIJKSKUNDIG

WOORDENBOEK

DER

NEDERLANDEN,

BIJEENGEBRAGT

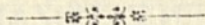
DOOR

A. J. van der Aa,

ONDER MEDEWERKING VAN EENIGE VADERLANDSCHE
GELEERDEN.

DERTIENDE DEEL.

A A N H A N G S E L.

TE GORINCHEM, BIJ
J. NOORDUYN EN ZOON.

1851.

* **DISTELBERG** (niet hetzelfde als **ROESTELBERG**), telt 36 h. en 100 inw. en bestaat uit twee buurten: de Voorste-Distelberg uit 16 h. en 100 inw. bestaande en de Achterste-Distelberg, welke 20 h. en 100 inw. telt.

* **DISTRIKT-VAN-GELDERLAND (BENEDEN-)** beslaat, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 42,852 bund. 55 v. r. 48 v. ell.

DOBBEN (DE), buurs. in het dingspil *Noordenveld*, prov. *Drenthe*, arr., jud. en adm. kant. en $4\frac{1}{2}$ u. N. W. van *Assen*, gem. en $\frac{1}{2}$ u. N. W. van *Roden*.

DOBBEN (DE), een gedeelte van den *Nieuw-Zwaluwsche-polder*, in de heerl. *Zwaluwe*, prov. *Noord-Brabant*, arr. *Breda*, kant. *Zevenbergen*, gem. *Hooge-en-Lage-Zwaluwe*

DOBBENSCHÉ-MOLEN, molen in de heerl. *Zwaluwe*. Zie *ZWALUWSCHE-POLDER (DE NIEUWE-)* W.

DOBBENSCHÉ-SLUIS, sluis in de heerl. *Zwaluwe*, prov. *Noord-Brabant*, gem. *Hooge-en-Lage-Zwaluwe*.

DOBBENSCHÉ-SLUIS (BUITENPOLDERTJE-AAN-DE-), pold. in de heerl. *Zwaluwe*, prov. *Noord-Brabant*, arr. *Breda*, kant. *Oosterhout*, gem. *Hooge-en-Lage-Zwaluwe*; palende N. aan de buitengronden tegen den Amer, Z. aan den *Nieuwe-Zwaluwsche-polder*. — Deze pold. beslaat, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 2 bund. 67 v. r. 50 v. ell.

* **DOBSDIJK** lees: **DOBSWAL**.

DOCKOEKANAN en **DOCKOEKIRI**, twee distr. in *Oost-Indië*, op het eil. *Borneo*, rijk *Bandjarmasing*. Zij zijn zeer uitgestrekt en volkrijk.

* **DOCKUM**, kant., beslaat, volgens het kadaster, 8120 bund. 24 v. r. 24 v. ell., waaronder 7964 bund. 52 v. r. 1 v. ell. belastbaar land.

* **DOCKUM**, gem., beslaat, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 52 bund. 50 v. r. 86 v. ell., waaronder 22 bund. 69 v. r. 85 v. ell. belastbaar land. — Bl. 564. De R. K. stat. telt 555 Communikanten, onder welke die uit de griet.: *Achtkarspelen*, *Dantumadeel*, *Ferwerderadeel*, *Kollumerland*, *Oost-Dongeradeel* en *WestDongeradeel* begrepen zijn. — **FREDERIK HOEKSTRA**, † 31 Maart 1857. — Onder de vermaarde mannen welke te **DOCKUM** geboren zijn verdienen nog melding: de Kunstgraveur **JACOB FOLKEMA**, geb. 18 Augustus 1692, † 5 Februarij 1762, en de Miniatur-Schilderes **ANNA FOLKEMA**, 1 October 1768.

DOCTORSTUIN, plant. op het eil. *Curaçao*, in de *West-Divisie*, Z. van den *St. Anthonyberg*.

DODENHOEK, geh. in de *Meijerij van 's Hertogenbosch*, kw. *Maasland*, prov. *Noord-Brabant*, arr. en $2\frac{1}{2}$ u. Z. Z. O. van 's *Hertogenbosch*, kant. en 1 u. N. W. van *Veghel*, gem. en 7 min. van *Dinther*, met 28 h. en 210 inw.

* **DODEWAARD**, gem., paalt N. aan *Kesteren* en *Heeteren*, O. aan *Hemmen* en *Valburg*; beslaat, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 1716 bund. 64 v. r. 74 v. ell., waaronder 1710 bund. 76 v. r. 54 v. ell. belastbaar land. — Men heeft er een voetveer over de *Waal* op *Deest*.

DODINGOBAAI, baai in *O. Indië*, aan de westkust van het eil. *Gilolo*.

DOEKOE-DJEROK, en **DOEKOE-RANDOE**, twee bosschen in *Oost-Indië*, op het eil. *Java*, resid. *Tagal*.

DOEKOE-WARINGIN, distr. in *O. Indië*, op het eil. *Java*, resid. *Tagal*.